

<https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/937-pro-kompleksnu-programu-rozvitku-agropromislovogo-komple>

4. Рішення Чернігівської ОДА Про внесення змін до «Програми фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2016-2021 роки» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://chor.gov.ua/zv-yazki-z-gromadskisty/item/5347-pro-vnesennia-zmin-do-prohramy-finansovoi-pidtrymky-orhanichnoho>

5. Про Комплексну програму підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://pustomyty.gov.ua/information/pro-kompleksnu-programu-pidtrymky-ta-rozvytku-agropromyslovogo-vyrobnytva-lvivskoyi-oblasti-na-2016-2020-roky/>

6. Дані Держмитслужби за результатами 2019/2020 маркетингового року [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=59a193ee-ce0e-4edb-93cf-765ce050cd25&title=Ofitsiino-U2019-2020-MrUkrainaOnovilaRekordZEksportuZernovikh57-2-MlnTonn>

Победря О.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ

Інновації є ефективним засобом подолання кризових явищ, просування на ринок конкурентоспроможної продукції тощо. Стартапи є рушієм розвитку інновацій в усьому світі. Саме вони є новою перспективною формою ведення бізнесу.

Стартапи є потужним рушієм розвитку інновацій в країні. Як правило, під «стартапом» прийнято розуміти «новітні проекти, які розвиваються в умовах невизначеності, мають стрімке зростання, займаються розробленням нових товарів та послуг і знаходяться на стадії пошуку оптимальних бізнес ідей за умов фінансування». Цей вид компаній, як правило, часто асоціюється з формуванням нових ідей, планом їх просування на ринку, певною стратегією розвитку компанії та недостатніми ресурсами [5].

Оскільки сучасний ринок є досить нестабільним та непостійним, де фірми шукають нові ідеї, можливості та підходи аби використати їх у веденні бізнесу. Стартап може дійсно слугувати новою формою ведення бізнесу в Україні. Саме за допомогою розвитку стартап-проектів в Україні можна вирішити проблеми малого та середнього бізнесу, які в подальшому можуть вирости до великих компаній з наукоємною продукцією.

Зазвичай, стартапи є проектами з досить високими ризиками. Якогось одного підходу до структурування етапів розвитку компаній у світовій практиці немає, в більшості все залежить від специфіки проекту.

На перших двох стадіях стартапам найскладніше залучити ресурси та кошти. Саме тому їх має підтримувати держава через певні види фінансування, принаймні так працює в розвинених країнах. Треба зазначити, що в Україні почали впроваджувати подібні ініціативи. Першою з них можна назвати створення Фонду підтримки винаходів Міністерства економічного розвитку, створений постановою Кабінету Міністрів у червні 2018 року. Друга створення Українського фонду стартапів (УФС), який почав свою діяльність в 2019 році [3]. Створення інститутів для допомоги розвитку стартапам є правильним кроком. Ще одним кроком має стати грантова допомога від держави.

У Німеччині існує загалом близько чотирьох державних програм, які покликані фінансувати діяльність стартапів. Також, для розвитку та збільшення кількості стартапів, уряд Німеччини надав молодому бізнесу пільги на кредитування. Такі дії впроваджені для того, щоб стартапи не залучали інвесторів. Пільгове кредитування стартапів є кращою альтернативою залучення інвесторів. Тому що, якщо сам проект стане прибутковим і буде виплачений кредит, він залишиться у власності засновника. Залучення венчурних інвестицій може означати продаж більшої частки інвесторам [3]. А Німеччині такий варіант не підходить, їм важливо, щоб проект залишався німецьким.

Естонія теж пропонує досить цікавий податковий режим. Як відомо, то країна є досить відкритою для різних фінансово-технічних проектів. Ця технологічна країна застосовує такий цікавий принцип, як «нерозподілений прибуток компанії не обкладається податком». Цей прибуток можливо потім використовувати або реінвестувати. Після самого розподілення прибуток оподатковується за ставкою 25% [3].

За даними сервісу Startup Ranking, за кількістю стартапів Україна посідає 40-те місце (317 стартапів), випереджаючи країну стартапів Естонію, а також Литву, Латвію, Словенію, Словаччину. Перше місце в рейтингу посідають США (66 214 стартап), друге – Індія (8795), третє – Велика Британія (5459). Першу десятку замикає Бразилія (1142 стартапи) [1]. У таблиці 1 подано місце України та сусідніх країн в рейтингу Startup Ranking в 2020 році.

Таблиця 1

Україна та її сусіди 2021

Країна	Місце у рейтингу	Кількість стартапів
Україна	40	317
Польща	27	458
Росія	19	640
Словаччина	75	69
Румунія	48	240
Угорщина	41	303
Білорусь	73	70

Складено автором на основі джерела [1]

Ми можемо спостерігати, що Україна входить в трійку по кількості стартапів в Східній Європі. Попереду нас лиш Росія та Польща. Проте, ми обходимо за кількістю стартапів навіть Естонію, яка вважається інноваційною країною та країною стартапів в Європі. Проте, для України з її потенціалом – 317 одиниць це слабкий результат. Для національного інноваційного розвитку стартапів потрібно значно більше.

Досить важливим є те наскільки привабливими й успішними є стартап-проекти. Рейтинг Startup Ranking також показує найбільш привабливі стартапи у всьому світі. Серед українських стартапів найкращу позицію займає SendPulse – 217 місце. SendPulse - цифрова email-маркетингова платформа, створена у 2015 році. Компанія надає можливість робити автоматичні розсилки через email, SMS, web push, Facebook, Viber та інші канали комунікації [1].

Наступною йде компанія Serpstat, яка займає 255 сходинку у світі. Компанія теж орієнтована на рекламу та маркетинг. Serpstat – це платформа пошукової оптимізації, яка надає дослідження ключових слів, відстеження рангів, аналіз зворотних посилань, аудит сайту та деталізований аналіз ключових слів конкурентів для цифрових маркетологів. Serpstat має такі інструменти як кластеризація ключових слів та текстова аналітика на основі штучного інтелекту [1].

За останні пару років весь світ почав говорити про унікальні українські стартапи. Найбільш відомим є стартап – Grammarly. Він представляє з себе онлайн-сервіс на основі штучного інтелекту для допомоги в написанні текстів англійською мовою. Grammarly використовує штучний інтелект для аналізу тексту англійською мовою і пропонує зміни з метою усунення помилок і поліпшення якості. Поради сервісу згруповані в чотири категорії: правильність (граматичні, орфографічні, пунктуаційні помилки), чіткість (лаконічність і зрозумілість), захопливість (словниковий запас і різноманітність), тон (формальність, ввічливість, упевненість) [4].

Для того щоб створити ефективну екосистему підтримки стартапів, потрібні довгострокові реформи. Навіть, якщо Україна зможе залучати великі інвестиції, то досить складно буде повторити успіх Кремнієвої долини та Нью-Йорку, адже їхня інфраструктура формувалася та розвивалася більше ніж 30 років. Якщо поглянути на таку країну як Сінгапур, то можемо спостерігати, що економічні реформи із лібералізації законодавства в сфері підприємництва, банківської справи та фінансів в середині 90-х років, дали свої плоди тільки в 2000-х роках [2].

Отже, Україна діє у правильному напрямку. Відкриття фондів, які надаватимуть життя стартапам, – правильний крок до розвитку цілих екосистем стартапів. Але цього мало, потрібно проводити більш значущі реформи. Українські успішні стартапи переїхали з України та знайшли кращі країни для існування та розвитку: в Німеччині, в США, у Великобританії.

Україна сильно відстає від західних країн. Щоб займати лідерство хоча б у Східній Європі треба запровадити такі кроки: Допрацювати законодавство;

Розробити цілеспрямовану державну підтримку для стартапів; Забезпечити стартапи дешевими кредитами та низькими податками.

Перелік використаних джерел:

1. *Startup Ranking* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.startupranking.com/>
2. Баб'ячок Р.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні — проблеми, перешкоди і можливості [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Osnovni-tendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf>.
3. Вишневецький І. Гроші з розуму: як оподатковуються в Україні гранти для стартапів [Електронний ресурс] / Ілля Вишневецький // *Mind.ua*. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://mind.ua/openmind/20212912-groshi-z-rozumu-yak-opodatkovuyutsya-v-ukrayini-granti-dlya-startapiv>.
4. Пів мільярда за рік: десять чільних українських стартапів, які зірвали куш [Електронний ресурс] // *Економічна правда*. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/04/24/659769/>.
5. Хромова Д. Д. Сучасні світові тенденції розвитку стартапів на світовій арені / Д. Д. Хромова, К. В. Антоненко // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. - 2018. - Вип. 19(3). - С. 123-127. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvimevcg_2018_19\(3\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvimevcg_2018_19(3)_28).

Пріб К.А.

доктор економічних наук, професор,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В СУЧАСНІЙ ЕНЕРГЕТИЦІ

Розвиток енергетики утворює основу економічного зростання держави, а тому є одним з ключових стратегічних пріоритетів економічної політики. Важливу роль у його забезпеченні відіграє пожвавлення інвестиційної активності через реалізацію інвестиційних проектів.

В енергетичній сфері за напрямками реалізації доцільно вирізняти інвестиційні проекти: а) традиційної енергетики; б) будівництва сонячних електростанцій; в) будівництва вітрових електростанцій; г) встановлення когенераційних установок на біомасі; ґ) встановлення когенераційних установок на біогазі; д) будівництва геотермальних електростанцій; е) будівництва малих гідроелектростанцій; є) встановлення установок з переробки відходів; ж) розвитку еко-транспорту; з) використання альтернативних видів палива, в т.ч. рідкого біопалива; и) термомодернізації громадських будівель та підвищення теплоізоляції житлових будинків; к) заміни вуличного освітлення на енергоефективне тощо.